

Total Filmmaker

"Jen to, co je směšné, přibližuje se pravdě."

bezkokurenčně nejlepší český filmový režisér Karel Vachek - přednáška/báseň "O vnitřním smíchu"

"I nejprimitivnější společnost projevuje přirozený respekt k bláznům."

Motorcycle Boy (Mickey Rourke) ve filmu Rumble Fish, rež. Francis Ford Coppola podle povídky Susan E. Hinton

"Opice - jaká to zesměšňující parodie člověka! Nicméně ale je něco čím jsme byli nebo s čím máme mnoho společného, nebo se jí opět staneme. Je opice sama o sobě... princip nebo dekadence?"

Theophile Gautin (1865 - v novinové kritice cirkusového vystoupení)

"Dobrá jarmareční píseň je lepší, než špatná symfonie."

hudební skladatel Nino Rota, autor hudebních doprovodů k filmům F. Felliniho

"Vinnetou se kritice jevil jako nezáviděníhodný barvotisk.

Sám jsem ho byl odsoudit 6x!" *český komik a tramp Jaroslav Štercl*

"Divadle je život, film umění, televize nábytek" *komik a režisér Jerry Lewis*

a podíl
**Jerryho
Lewis**

...

10 "Pé"
kultovního
filmu

Jerry Lewis

a kultovní film

Člověk nebo opice?
aneb Sladkotrpký osud "komerčního" umělce?
(Cesta nahoru a dolů špinavou továrnou na sny)

USA a 50. léta...

...Evropanovi většinou zosobňují Elvis Presley, M.M., Coca Cola a Shell.

Není divu, že se už tehdy stal další ikonou Ameriky komik Jerry Lewis - a jeho zapřísáhlým nepřitelem ta část intelektuální Ameriky, která deziluzi z potěmkinovského vítězství cedila narkotiky či vstupem do přímého undergroundu v čele s W. S. Burroughsem.

Srovnat tyto dva světy není ve střední a už vůbec ve východní Evropě jednoduché. Neexistují vůle, ani informace.

Pokusme se alespoň o částečné přiblížení, a jelikož o americkém undergroundu žije v Čechách legendomakerů jako much (viz. příkladná ilustrace ke knize Živlu Polykači ohně) věnujme se širěji právě tvorbě Jerryho Lewise, jehož snad nikdy neměl možnost představit ani Milan Neděla v dobovém pořadu z 80. let Komik a jeho svět.

„Máme“ sice představu mafii zkompromitované kapitalistické Ameriky se zábavním průmyslem via Las Vegas/ Hollywood, umíme si do ní zasadit panáčka typu Elvise Presleyho, ale měli bychom vědět, že hned vedle něj se tou dobou, na stejné, ne-li vyšší úrovni, pohybuje dvojice „bavičů“ - Dean Martin a Jerry Lewis - dva symboly amerického snu a zábavy. Francouzské a britské děti vyrůstaly s komediemi Jerryho Lewise a Deana Martina. Znali je diváci i v Itálii a Německu. Jejich show běžely vždy jednou týdně v neděli odpoledne na televizních obrazovkách, zatímco Rusy kolonizovaná Evropa se propracovala k nepravdělnému vysílání filmů maximálně jen „levicově spřátelené“ francouzskoitalské

provenience. Za normalizace, ale i v uvolněnějších 60.

letech, byla českému publiku existence jakékoli, byť i kvalitní zábavy západního světa, předkládána pouze v podobě klasické němé grotesky, cenzurou schválených amerických blockbusterů (pokud ze současnosti, pak vždy problematizujících život na Západě). Angloamerická zábava byla proti rusofilskému diktátu národních častušek nepřipustná.

Neomluvitelná absence povědomí o tom, co se děje v široké kulturní sféře bohaté Ameriky, a nepřirozená atmosféra „bezkontaktního světa“ vytvořily prostředí fatální mezikulturní ignorance. Mnoho umělců a teoretiků bylo zatlačeno k úzkokolejnatému „živobytí“ a k vývoji pouze lokálních stereotypů, pokud vůbec mohli v policejním státě pokračovat v práci, nebo přejímali ze světa pouze to, co se k nim dostávalo „intelektuálními kanály“ undergroundu. Tato cesta však s sebou přinášela hlavně textové informace, vizuální a verbální se omezily pouze na přenos „seriózního galerijního“ umění – komediální vizualita do tohoto ranku nepatřila. Místo, aby se v 90. letech situace začala vyrovnávat, média doobsadila generace pohrobků s novým stylem a spolu se starou normalizační generací se vzmáhá k roztroušeně sklerotickým pořadům typu „Úsměvy“, aby se právě na ně nezapomnělo, a k „Paskvilům“ s podobnou setrvačnou touhou po nesmrtelné moci rodu. Začalo se raději hlásat zjednodušené pojetí „světa“, komedie nevyjímaje. Objevil se hanlivý český odsudek „hrubožrná komedie“, jalová komerce, před přijetím možnosti vůbec poznat neznámé z americké zábavné kultury a uvědomit si kořeny, vlivy či oprávnění existence.

Proto se musí začít od začátku.

Nic není tak hloupé, aby to nemělo svůj význam

Heslem umělce ještě na konci 19. století bylo, že umění přirozeně vzniká na základě vlivu soudobých myšlenek - vědy a techniky (nebo coby reakce na ně).

zájmu o komedii. Dokázalo se tak, že Lewisovy komedie mají svůj předobraz nejen v zakódované kolektivní paměti společnosti a nové francouzské intelektuální publikum v 60. letech začalo nakonec dílo Jerry Lewise hodnotit jako progresivnější díla, šplhající dokonce i nad Chaplinova a Keatonova. Dokonce Lewisův autorský vklad využívalo jako příklad „k prosazování“ změny stylu národní kinematografie. Kdo jiný tedy ještě v roce 1980 mohl předat ve Francii čestného Césara Louisi de Funézovi za celoživotní dílo než Lewis. V roce 1983 dostává cenu kritiky v Cannes film Martina Scorseseho Král komedie s Lewistem v roli mediálního soka Roberta de Nira. Ve stejný rok běží celé léto na francouzské televizi seriál o díle Jerryho Lewise...

Velký učitel Dean Martin

Dva "rodilé" Newyorkčany - italoamerického zpěváka Deana Martina a potatilého židovského komika Jerry Lewise dal dohromady pro společné vystoupení v Class Hat Clubu chytrý herecký agent Ab Greshler v roce 1944. Americký typ klubu, kam lidé přišli za nejnovějším jazzem, tancem, vzájemným občerstvením a co Kerouac nazýval „Velkou americkou nocí“ bylo však odpočátku ideální místo pro TV přenosy a pamětníci dodnes nemohou zapomenout, co před jejich očima na scéně i pobíhající mezi hledištím dokázali Lewis s Martinem.

Dean Martin byl o generaci starší než Jerry Lewis a Martin nad ním prosazoval tudíž nadhled staršího bratra. Amerika se i právě proto, že byla válečná léta, chtěla bavit a dvojice zpěvák a komik se v podání již mnoha umělců osvědčily na ziscích i oblíbě např. v podání předchůdců Binga Crosbyho a Bоба Hopa, nejpopulárnějšími v „předelvisovském“ showbizu. Duo Martin/Lewis slibovalo podobný úspěch a ten se vzápětí dostavil. Katapultoval je na úroveň hollywoodských výšin a zaručil jim budoucnost. Slavili fenomenální úspěch.

V prvním společném filmu, v nenákladné adaptaci populárního provedení rozhlasového sitcomu „My Friend Irma Goes West“ Lewis i po padesáti letech každého pobaví záběr i ve spánku se svírajících rukou, neboť v něm, jak se ukáže, Lewis hraje mladíčka, který pracuje jako džusmejkr a od rána do noci musí vymáčkávat pomeranče a grepfruity. Ve filmu je v mladíkově chvíli volna soutěž v grimasách. Lewis v ní soutěží se šimpanzem Pierrem a vzájemně snažení komentuje slovy: " Ten chlápek Darwin skutečně nebyl daleko od pravdy!!" Asi těžko by někdo soudný toto prohlášení mohl čekat v dnešním pojetí „hrubožmné“ komedie, jak někteří stále posuzují snažení kvalitních komiků.

Během jejich vzájemné kariéry publikum dokonce duo komiků považovalo za "jedno jen nekompatibilní tělo, spojenou identitu". V jejich spojení lze hovořit o typu vystoupení, které lze

receptář

... aneb to, jak se co dělá, stojí za natočení. Proč má takovou oblibu seriál Colombo, v němž vždy na začátku je filmický zvukově vycvičený postup, jak dělat? Neobrátně byla spouštní vražda, aby pak tuto bezduchost hvězda Peter Falk zesměšnil a nenapodobení? Proč je oblíben Receptář přešlepníka všech režimů Premka Podlahy, který se sbíranými postupy ví, jak zničít kritika?

Chytrý film umí přinášet užité informace v nejzřejmější formě vespřírodě. Přestože úplnost tv „od podlahy“ je idealem a svět naopak vakuuje recyklující se komunita tlačí, v filmu odborníkem na slovo vzatým na „receptář“, jak se v které situaci zachovat, byl gymnazista A.Kurosawova. Jeho Kagemúša – měl přece střelce s puškou, odmítají si u stříny (uhei slónu) pušky provázem, aby mohli v noci ukončit obléhání svého hradu zabítím nepřátelského vojévůdce. Děsu Uzala – měl zase sibiřského trapera, který v nouzi byl

schopen improvizace použít k stavbě ukrýtu před bouří jako konstru stánu zeměměřičský stavů atd. Dokonce už v jednom z prvních filmů září komediální návod jak upoutat pozornost – ve filmu Roma Bossetiho (1908) – si hrdina pořizuje magnetický kabát, který všem, co mu chtějí ublížit bere zbraně, bohužel však magnetizuje i vše ostatní kovové tak, že je natřen z krádeže. Indiana Jonesové, Jamesové Bondové, Funézové, jak se zbavit Vettelece až po skautský či instruktážní tv stěně Mňam ... zkušenosti jsou prostě k nezaplacení. A ty směšné zvlášť. >

P.Newman obklopen
filmovou technikou pro
jediny záběr, kdy je
kamerou sledován při
její jízdě po kolejnicích
postavených do kruhu
- při natáčení film
Barva peněz 86'.

hvězdy

Podle "zatím" nejlepšího českého filmáře Karla Vachka existují, jako u všech profesí, také u herecké dva typy - (včetně citů) Magický a Mystický. Magické hvězdy by člověka neměly zajímat, neboť takoví "herci" jim chtějí spíše manipulovat. Mystická hvězda - střeďový člověk - je však osoba, která svou práci pomáhá - mluví z podstaty bytí. Takovými podle Vachka jsou "závěre bytost" (které dělají např. ty správné pohyby apod.) Marilyn Monroe, Anna Magnani, Jean Marais, Sly Stallone, Gíngar Rodrigues nebo Giulietta Masina či Gérard Philippe. Podle Vachka u nás byl jediný - Oldřich Nový.

V systému hvězd naopak pro získání pozornosti "kouli očima" pseudo hvězdy, patří do ranku magiků - Hirušinský, Olivie, Orson Wells, Mastroianni, Depardieu nebo Deneuveová, kteří at' už vědomě či nevědomě většinou nahánějí spíše strach než aby ze své pozice byli divákovi blízkí a dali nejavo pomoc k správnému chápání dějů, jaké na Zemi existují, mají existovat a

které je naopak třeba změnit. Např. "pohybové herectví" je důkazem, jak důležité je pro filmové umění tvůrčí kreativita herce.Hvězda Františka Petery byla také v tom, že si pro film 4 vraždy stačí sám vymyslet pro gangsterskou vůz strčit do nosu propichující korek... Dát prostor těm pravým je umění a pro film velkým dar - naposledy se podařilo ve snímcích Roberta Redforda - dokonce i v takové slánné jakou je Spy Game. Takové filmy pak jsou spíše filmy těchto hvězd, než samotných režisérů a nevadí to. >

obsese

- Spielbergovo Blízké setkání třetího druhu, Antonioniho Zvěstování, Coppolovy Rozhovory, hlavně „biografické“ filmy jako Fitzgeraldovo nebo snímek o Josefu Křížkovi a poči, jsou všechno snímky, v nichž člověk sleduje nepochopitelnou cestu umanutého páření, hledání a zkoumání po dosud neznámém (naplnění smyslu života nečím novým). Hlavní hrdinové těchto ne vždy detektivních příběhů jsou postavy, které dávají svým chování často divákům příklad a duchovní rozměr. Hrdinové takových filmů nezají oddechů ani pauly, aby dosáhli nebo (třeba i osudově) nedosáhli jistého cíle, vždy však ta cesta má smysl. Energie odevzdávána do hry způsobuje u diváka takovýchto vyprávěných procedur efekt zaujetí a motivace. Pokud nejde o perverzitu, efekt je skutečně plodný a převládá u mladé publiku je schopný přimět k následování.Posedlost navíc např. ve Viscontiho terminologii vede sice v obyčejných představách k mnohým negativním důsledkům.

Posedlí lidé dělají chyby, jsou považováni za blázny. Za neokamžitý úspěch, před přijetím svých vř, jsou perzekuováni, často dokonce vynaložen energie tyto bytosti polká, upadají do narkotických delirií a život se jim hroutí, lidé si jich nevadí, avšak pozitivum tvůrčích počínů nakonec dá zapravdu jim. Film má schopnost toto vidět čisté a velice srozumitelně.Scéna stavby modelu Ďáblovy hory, místa setkání s UFO, je performance o vektoru důležitého proměnlivý skutečnosti. >

komiks

- filmy Quentina Tarantina, Billyho Wildera, Tim Burton, ale namátkou i Woody Allena jsou samí o sobě karikaturní čistého filmu. Jako takové sice nenaplní víc než jen populární kulturu, dělají to s vědomostí tradice a nutností vyjadřovat se třetí a co možná v pravdivých souvislostech k existujícím lidským typům.

Většina takových filmových postav sice výrazně pochází z představ, které už postulovala anglická karikatura 19. století, přesto burleskní formy žánrových klíšé mají silnou vyjadřovací schopnost dodnes. Horror, detektivní a gáňický román, upití, vědecký a sponzární film... Fellini věděl dobře odkud rukou směřat a co zneškodnit. Postavy žen vamp, drsný chlap, opilý, tůlpaš, nekřůba, (žena) dílčí... všechno bylo nejdříve nakresleno, okostymováno a to celé pak přetlačeno do filmového komediantsví. Čím drastičtější karikatura a stylizace doprovázená byt' jen drobnými detaily, film se snadněji napojuje na všelka zkušenosti diváka a je schopen vypovídát výrazem postav o skutečnosti samostatně a

lip, než celý scénář a příběh. Nesmrtelným příkladem budí spolupráce Bely Lugosiho s Edelem Woodem. Programově si dělali legraci z žánru, věděli o tom, uměli to a po letech se ukazuje, že lidem typ karikaturního i třeba i nekonečného seriálu typu Twin Peaks, Červený trpaslík nevědí, naopak nej mají rád i bez poznání, o čem je v něm vlastně řeč. Jen s naprostou koncepčním a sociografickým uměním je komiksový film schopen bavit. >

hi-tech

- Jakkoli dramaticky použitelná nová vizuální technologická novinka způsobuje zjitřený interest diváka o vyprávěný příběh, pokud se zadají, pak tedy i myšlenky autora. Příběh dobrodružného filmu - Predátor I. II. by se bez koncepce užítí termoides nestal předním zjev mohla být atraktivní. Také technická podpora Kubrickova Shining steadycamem Garreta Browna nebo computový portrét Leonarda De Capria ve Boylově adaptaci Pláže mají za následek zvýšili preference obou projektů. Pokaždé se jednalo o první a příkladně komerční využití zobrazovacích technik. To, že opakovaný vtip není vtipem nezabíháno mnohým věs naopak zase zneužit, ale přesto pokud autor uchopí novou digitální technologii podle principu jejich vzniku, může vřhnout např. cameronovskému zapomenění. Za pár let po jeho Terminátorovi ani pes neštěkne, ačkoli efektní 3D had z Abyss a spol. přejší jako ukázký zručnosti hochů ze Sil

Icon Valley. Na opačném konci této hierarchie oproti tomu stojí pevně Zbig Rybczynski, jehož podíl na vstupu digitální technologie do videokultury je neodiskutovatelný stejně jako je třesuté hloupy postoj české "filmové vědy" pokud ignoruje jím naznačené trendy jiných než perspektivních zobrazovacích metod. Praxe spojená s teorií je jediná možná cesta do budoucnosti kinematografie (a malířství). Bez obsáhnuti moderních poznatků a jejich užítkového zapojení do "příběhu" civilizace pábýtelé naplní svět odpadem z kopii starých postupů a pozil bez myšlenek. At' žije věda. >

od reklam a nacvičených frází, hraného pochlebování, nic neřkajícího klábosení." Stali se dokonalou dvojicí pro televizní vysílání, které se ale v ohledu k jejich práci stalo oproti klubovým vystoupením riskantní institucí. Již v tehdy fungujících peoplemetrech vítězil Lewis, který "rozesmíval" davu. To, že svým "blázněním" reagoval na Martinovy narážky a špílce, bylo producenty postupně přehlíženo. Lewisovo mladické bláznovství a Martinův inteligentní nadhled sestavovalo dohromady elegantní předobraz ideálního moderního člověka.

Sponzorskokomerční systém televize byl „těžší“ než systém filmových studií - Ford, Texaco, Kodak, Colgate atd., takže profesionalita všech zúčastněných vzešla nakonec z toho, že byli schopni neztratit tvář úplně, ale ne jako herci, ale jako lidé. Postupně byl pár producenty zásahy a "vylepšováním" rozeštván.

Studia začala jít na ruku více Lewisovi a Deanu Martinovi proto, že v jejich pojetí viděl utápění Jerryho talentu. Jerrymu byla nabízena nezávislost, více peněz a Jerry nabídky, zpočátku samostatné vystupování jako například k uvádění oscarového ceremoniálu, přijímal. Dean to Jerrymu naznačoval, že tento bussiness jej nezajímá a že se nechce stát jeho součástí, ale Jerry začal brát sám sebe příliš vážně. Martin měl samostatně také úspěch. Byl obdivovaným zpěvákem - jeho hit *That's Amore* ad. se staly slágy na obou březích Atlantiku. Neměl potíže se osamostatnit. Bylo mu líto, že se rozpadá partnerství, které mělo smysl, pro něco, co stojí pouze na penězích a davovém šílenství krátkého trvání, což se nakonec prokázalo v Lewisově naprostém vyčerpání na sklonku kariéry.

"Publikum rádo vidí někoho, kdo je nebo se alespoň "dělá" ještě hloupější než oni... chce vidět výjimečnou osobu - ať génia nebo hlupáka." , psal jeden z mála francouzských kritiků „cahierovských“ Lewis F. Truffaut. Pocit nadřazenosti zlákává každého. Tento názor vyhrál u producentů a Jerry měl na roz-

díl od Deana Martina otevřené dveře ke všemu. "Byl to set-sakramentsky velký byznys", komentoval Martin s výčitkou situací, kdy již chtěl rozběhnutou mašinerii opustit. Start v solo kariéře nebyl z nejpřirozenějších. Lewis zpočátku svými ztřeštěnostmi opravdu působil příliš unuceně. V jeho tvorbě se proto začala někdy objevovat nadbytečná sentimentalita.

Po 4 filmy, kdy jej stavěli před kameru s tím, aby udělal proslavené pitvořivé obličejce, začal Lewis tušit zavádějící směr takto vedené práce. Z krize Lewisovi pomohlo v osobním životě manželství a v profesi širší setkání s už uznávaným režisérem Frankem Tashlinem. To on začal uplatňovat hercovy z karikatur vycházející schopnosti a spolupřibudoval Lewisem vnitřně procítěnou hereckou analogii k rytmizované (jazzové) ztřeštěnosti, kterou do té doby mohly "předvádět" jediné kreslené figurky typu Bugse Bunnyho.

Lewisův egoismus a píle tedy postupně začaly slavit úspěch! V roce 1960 se Lewis nepohodl s Paramountem na distribuci „mužské“ parafrázy *Popelky*, v níž hrál hlavní part a dohodl se, že když studiu natočí levně, během jednoho měsíce další komedii, která by nahradila případnou ztrátu *Popeláka* dalším ziskem, může ji režisovat. Lewis, dokonce i jako producent, vlastní „z prstu vycucanou, ale ohromující chumláč nápadů“ na téma *Hotelový poslíček* natočil v reálném floridském hotelu za několik týdnů. Nečekaně úspěšným výsledkem si zaručil pro příště tvůrčí nezávislost. Postupně začal ve spolupráci se scénáristou Billem Richmondem psát jednu autorskou komedii za druhou, všechny většinou parafrázující vztahy v médiu ovládném americkým způsobu života nebo v médiích samotných. Také snad proto v 70. letech Lewis již studia nenechala tolik si „kydat“ do vlastního hnízda. Mnoho projektů již neprošlo a věhlas slábl i omezením možností Lewisovy tvorby.

Amerika procházela rockandrollovou revolucí, která proměnila publikum, jeho vkus i zájmy, celkovou optiku "kulturních hodnot". Komedii přátelsky nakloněné producenty, na novou situaci nepřipravené, porazili noví finanční žraloci, takže si Lewis

po několika problematických produkcích v domovském Paramountu takřka zbalil kufry.

Na Hollywood zaútočil trend jinak sociologizujících filmů jako Bonnie Clyde, Absolvent nebo Easy Rider! "Čistě komedie" byly na totálním ústupu. Nový systém uvěřil, že společnost cítí dobu spíše "tragicky".

Podobná situace se dostavuje i ve Francii, kde levicově elitářské vedení země mj. dovoluje masivní příliv utečenců z bývalých kolonií i do vlastní kultury, která původní francouzské „tradice“ z kabaretních kořenů čerpající komiky, včetně "lewisomanie", upozadí před média všude obsazující tendencí globalizační "ethnomanie". Ocenění Lewisova díla se stává tématem na okraj kultury vystrnaděných disputací teoretiků, filozofů, ale i filmařů typu J.L.Godarda. "Nová vlna" svou válku za „rozšíření“ kultury včetně kinematografie tvrdě prohrála a ztratila „moc“.

Lewisova "budoucnost komedie" byla v nepřetržitě poptávce a náplní televize. Tam jeho filmařský talent však potřebovali jedině v herecké míře nenákladných show.

Náročná kinetická herectví udělalo částečně své s hercovou fyzickou kondicí a tak se Lewis vracel už ještě s větší promyšleností, i coby interpret - výběrem rolí (u projektů převážně evropských obdivovatelů, převážně vzhledem k oprávnění svého pohledu k profesi se jednalo o snímky „konceptního“ charakteru – jako naposled Arizona Dream Emira Kusturici nebo Funny Bones Peter Chelsoma, v obou doslova vysvětluje ideový význam komikovy práce).

To, jak dnes vypadá americká komedie okupovaná židovskou trojicí Abrahams a Zuckerovi nebo bratry Farrellyovými sice plně vychází z postupů lewisovských komedií, neumělé kopie sestavované za účelem rychlého zisku bez "dramaturgie" však postrádají vnitřní hloubku onoho širšího pojetí americké komedie, kterou bohužel nezachraňují ani výkřiky novodobých generací komiků. Jedinou výjimkou je seskupe-

ní tvůrců vyšlých z generace Saturday Night Live Show, se kterými dokonce Lewis začal spolupracovat u remaků svých filmů.

Loni 15. listopadu měl Jerry Lewis vystoupit v Coast Hotelu v Las Vegas. Měl jsem zamluvené lístky. Chystal jsem se odlehnout. Jerry Lewis však vážně onemocněl a představení odřekl. V září ještě uváděl tradiční teleton, měl však hlavu jako dýni a v chatu na jeho webové stránce se nad jeho onemocnění fanoušci vážně začali pozastavovat. Fotografie z této akce tam přiložená mi oznámila, že vidět jej na vlastní oči už nemusí být taková legrace a znovu jsem si uvědomil tu ztrátu 50 let.

Jerry však žije a nedávno se objevil na Rotary charitě v Barceloně, takže není všem dnům konec, ani pro Čechy.

Poznámky

* - frenetické pohyby (viz. čl. o pohybovém herectví Timu Rothovi z Živlu č. 14 a uvědomte si, proč T.Burton zvolil právě jeho do hl. úpí role své Planety opic a objevil se i v parafraze Lewisova Belboye ve Čtyřech polojích.)

**

** - Čechách "ideologi" otevřené kultury udržovali v době vzniku první silných kabaretních lokalit E.A.Longen, J. Hašek a samozřejmě E.E.Kisch, Ferenc Futurista s bratrem Eminemem Fialou, Vlasta Burian, ale i M. Brod a F. Kafka, po válce zůstala u tohoto trendu jen hrstka "odbojných" surrealistických/poetistů - V.Nezvalem počínaje, přes V.Effenbergra, L. Svábu po A.A.P.Káále, kteří podobnou oblast seriózně, výrazněji publikačně zpracovávali a využívali. Nikdo nemůže dnes namítnout, že u těch byla oblíbená "snížit se" bezúčelná.

*** - "Jazzman" Woody Allen, jehož humor je založen na stejných sociopsychických tématech, avšak k obecnostem promlouvá spíše skrze "literární kódy", ne tolik hereckou a pohybovou akci jako tomu bylo v jeho začátcích. Později je to hra již méně kinematografická, ale samo "audiovizuálně" se kongrují většinové obecnostem se již neorientuje v široké nabídce pohyblivých obrazů, proto jejich informace deštruuje pomocí intuitivního klíče a ten je blíží a pro ně jstějí textovému čtení, které právě Allenovi zaručuje ono širší publikum intelektuálů

**** - Z čeho jiného například vycházel ve svých unikátních vystoupeních zpěvák David Byrne, divoce třáhl hlavou a celým tělem, než z pozice snahy o přesvědčivost možnosti prosazení existence vlastního, nemanipulativního světa pro každou figuru před jevštěm i na něm?

Filmografie:

S Deaneem Martinem:

produkce Hal B. Wallis (B.W) nebo Paul Jones (J), od 1957 Jerry Lewis (režie, L) nebo Ernest D. Glucksman (D.G.), Walter Shenson (Sh.) či Malcolm Stuart (S) pro Paramount Pict. do 1965 od 1966 pro Columbia Pict., 20th Cent.Fox, Universal Pict. i Warner Bros

režie George Marshall (M.), Hal Walker (W.), Norman Taurag (T.), Joseph Pevney (P.), Frank Tashlin (F.T.), Don McGuire (G.), John Rich (R.), Gordon Douglas (D.), Jerry Paris (P.), Milton Ebbis (E.), James J. McNamara-Igor Kantor (N.-K.), Arnold Orgolini-Peter Nelson (O.-N.), Jerry Lewis (L)

1949 My Friend Irma (M.), 1950 At War with the Army (W.), My Friend Irma Goes West (W), 1951 Sailor Beware (W), That's My Boy (W), 1952 Jumpin' Jacks (T.), 1953 The Caddy (D), Money from Home (M), Scared Stiff (M), The Stooge (D), 1954 Living It Up (T), Three Ring Circus (P) 1955 Artists and Models (F.T.), You're Never Too Young (T), 1956 Hollywood or Bust (F.T.), Partners (T)

solo filmy:

1957 The Delicate - Deliquent (G., L), The Sad Sack (M., B.W), 1958 The Geisha Boy (F.T., L), Rock-a-Bye Baby (F.T., L), 1959 Don't

Give Up the Ship (T, B.W.), 1960 The Bellboy (L, L), Cinderella (F.T, L), Visit to a Small Planet (T, B.W.), 1961 The Erand Boy (L, D.G.), The Ladies Man (L, L), 1962 It's Only Money (F.T, J), 1963 The Nutty Professor (L, D.C), Who's Minding the Store? (F.T, J), 1964 The Disorderly Orderly (F.T, J-L), The Patsy (L, D.C), 1965 Boogie Woogie (R, B.W.), the Family Jewels (L, L), 1966 Three on a Couch (L, L), Way... Way Out (D, S), 1967 The Big Mouth (L-L), 1968 Don't Raise the Bridge-Lower the River (P, Sh), 1969 Hook, Line and Sinker (M, L), 1970 One More Time (L, E), Which Way to the Front? (L-L), 1980 Hardly Working (L, N-K), 1983 Cracking Up (L, O-N), King of Comedy (M.Scorsese), 1984 Par où t'es rentré? On n'apas vue sortir (Philippe Clair), Retenez-moi... où je fais un malheur (Michel Gérard), Slapstick (of Another Kind) rež. a prod. Steven Paul, 1990 How Are the Kids? (L), 1992 Arizona Dream (Emir Kusturica), 1995 Funny Bones (Peter Chelsom), 1996 Nutty Professor (remake, Tom Shadyak, Eddie Murphy, L), 1999 Nutty Professor 2 (remake, Tom Shadyak, Eddie Murphy, L)

dobré role:

1950 The Milkman (Charles T. Barton), 1952 The Road to Bali (Hal Walker), 1959 U Abner (Melvin Frank), 1963 It's a Mad Mad Mad World (Stanley Kramer), 1989 Cookie (Susan Siedelman), 1992 Mr. Saturday Night (Billy Crystal)

16mm parodie stejno nebo podobné jmenných originálů

mezi 1950-60:

Watch of the Lime
Son of Lifeboat
How to Smuggle a Hernia across the Border
Fairfax Avenue (parodie na Sunset Boulevard)
The Rein forcer (parodie na The Enforcer)
A Spot in the Shade (parodie na The Place in the Sun)
A Streetcar Named Repulsive (parodie na A Streetcar named Desire)
Come Back Little Shicksa (parodie na Come Back Little Sheba)
I Should Have Stood in Bedlam (parodie na From Here to Eternity)
Melvin's Revenge
TheWhistler (parodie na Flapper_s Party)

Neuvevedeno:

1972 The Day the Clown Cried (L,L)

remaky:

Bellboy (MGM), The Erand Boy (Caravan Pict./Jacobson Comp./Touchstone Pict.), Cinderella (NewLineCinema),

Nerealizované projekty:

1953 We Three (připraveno pro duo Martin/Lewis)
1955 The Pjama Game (podle broadwayské hry připraveno B.H. pro duo Martin/Lewis)
Teahouse of the August Moon (podle broadwayské hry připraveno B.H. pro duo Martin/Lewis)
1956
Damon and Pythias (původně připraveno pro dvojici Martin/Lewis podle scénáře Dona McGuira, později natočeno Lewistem jako Deliccate Delinquent)
1957 The Martin and Lewis Story (B.H.)
1959 Some Like It Hot (původně Lemmonova role byla nabídnuta Lewisoš)
60' Robinson Crusoe (F.T, hráli by Lewis a Sammy Davis Jr.)
60' Waldof (hrál by Jackie Gleason)
1966 Take the Money and Run (Woody Allen nabízel režii Lewisoš, později film natočil sám)
1967 The Silent Treatment (režie Ralph Andrews, v němém filmu měl hrát Lewis, George Raft, Milton Berle a Gene Autry)
70' International House (měl hrát Lewis a Cantinflas)
1971 Bananas (Woody Allen nabízel režii Lewisoš, později film natočil sám)
1978 Lévy/senové / Lévy Flies Away (hrát měl Lewis, Marina Vlady a Klaus Kinsky - film nikdy neodstartoval výrobu)
1979 That's Life (režie L, odvoláno po 6 dnech natáčení, hrála Molly Picon)
1980 film Petera Bogdanoviče ohlašující znovuspojení Martina a Lewise

Sám Lewis několikrát ohlásil pokračování That's My Boy a The Nutty Professor, mimo to ohlásil projekty Leatherneck, Operation Madhouse, Son of Lifeboat, H-Bomb Beach Party, The Worst Robber that Ever Lived (and We Dont Mean Maybe) a The Kicking Rabbi.

Další:

1950 The Goldbergs (a.k.a. Molly) - Lewis vystoupil v reklamě na tento film Waltera Harta podle populární rozhlasové a televizní show
1951 Hollywood at Play - série krátkých filmů Martina a Lewise
1958 Krátký film pro charitativní kampaň Národní asociace duševně nemocných
1960 Raymie - režie Frank McDonald, Lewis zpívá titulní píseň filmu
1965-67 Lewis zdarma hraje a režíruje u 3 krátkých filmů sponzorovaných Film Industry Workshops, Inc. ve studiích Columbia Pict., určeno pro začínající filmové herce a režiséry
1966 Man in Motion, krátký film Roberta Quinna o výrobě Lewisošova filmu Three on a Couch
1984 Jerry Lewis Live - show z Sahara Hotelu v Las Vegas /videokazeta
1985 hollywood Clowns - kompilační videokazeta moderovaná Glennem Fordem obsahuje vystoupení Martina s Lewistem, Bustera Keatona, W.C. Fildise, Ch. Cheplina, bratří Manů, Boba Hopa a dalších
1986 The Best of Comic Relief - videokazeta, obsahuje vystoupení Lewise, Whoopi Goldbergové, Robina Williamsa, Billy Crystala, Sida Ceasara, Steva Allena a dalších
1990-1990 Lewis vystupuje v promo filmech a shotech MDA (Asociace svalových distrofků)

Rozhlasové vystoupení:

1948-1949 The Bob Hope Show (NBC) - Lewis a Martin hosté
1949 Egin Holiday Star time (NBC) Lewis a Martin mezi hosty speciálu na Den dikuvzádní
1949-52 The Martin and Lewis Show (NBC)
1950-1951 The Big show (NBC) - 17/12 1950 (s Bobem Hopen, Philem Harrisem, Louisem Armstrongem a Deborah Kerr) a 11/2 1951 (s Groucho Marxem a Judy Garland) Martin a Lewis byli hosté varietního programu moderovaného Tallulah Bankhead.

Interviews, komedie a varietní vystoupení:

1948 Welcome Aboard (NBC) - moderováno Russsem Morgane 1948-49 Toast of the Town (CBS) - moderováno Edem Sullivanem 1948-50 Texaco Star Theater (NBC) - moderováno Miltonem Berlem, 1950 Broadway Open House (NBC) s Moreyem Amsterdamem, Saturday Night Revue (NBC) s Jackem Carterem, 1955 The Abbott and Costello Show (The Colgate Comedy Hour), 1954 The Bob Hope Show (CBS), Person to Person (CBS) s Edem Murrow, 1955 The Variety Hour (NBC) - jako pocta Rodgers a Hammerstein, The Milton Berle Show (NBC)

Serial:

1950-55 The Dean Martin and Jerry Lewis Show (The Colgate Comedy Hour) (NBC) 26x

Teleshony:

1949 Damon Runyon Memorial Fund (NBC) s M.Berlem
1950 Show of the Year (NBC) s M.Berlem
1951 Damon Runyon Cancer Fund (NBC) s M.Berlem
1952 New York Cardiac Hospital (WNBT, N.Y.) Lewis provází 16 a 1/2 hod. programem
US Olympic Fund (NBC/CBS) s Bobem Hopen a Bingem Crosbyem
1953 Martin and Lewis's Thanksgiving Party (ABC) Lewis provází 2 a 1/2 hod. programem pro MDA
1956 Martin and Lewis Telethon (DuMont) Lewis provází 21 hod. programem pro MDA

Solo televizní vystoupení:

Serialy:

1963 The Jerry Lewis Show (ABC) 2 hod.
1967-69 The Jerry Lewis Show (NBC) 1 hod. týdně
1970-72 Will the Real Jerry Lewis Please Sit Down (ABC) kreslený seriál o 30 min dílech - koncept i některé scénáře napsal J.Lewis
1984 The Jerry Lewis Show (Metrmedia/Fox) 5 x 60 min. pilot interview s celebritymi moderováno J.Lewisem
Speciály:
1957-60 The Jerry Lewis Show (NBC) 15x60 min
1962 The Wacky World of Jerry Lewis (NBC) 60 min
1971 The Friers Roast Jerry Lewis (NBC) s Johnny Carsonem, Miltonem Berlem a Donem Ricklem
Jerry Lewis à L'Olympia (ORTF2, France) 27.12.1971
1988 HBO Comedy Hour: An Evening with Sammy Davis Jr. and Jerry Lewis, vystoupení z Bally's Hotel v Las Vegas

Hostování ve speciálech:

1965 A Salute to Stan Laurel (CBS) s Bobem Hopen, Busterem Keatonem, Jimmy Durantem a Lucille Ball
- The Wonderful World of Burlesque (NBC)
1970 TheEdwards (ABC) se Sammym Daissem Jr. a Charlie Callas
1971 Gala de L'Union des Artistes (ORTF2, France) - Lewis vystupuje v roli klauna
1986 Comic Relief (HBO) s Robinem Williamsem, Whoopi Goldberg a Billy Crystalem

Host:

1956 Person to Person (CBS)
1969, 1965, 1971, 1975 The Tonight Show (NBC)
1965 Hullabaloo (NBC)
1966 The Sammy Davis Jr. Show (NBC)
1970, 1974, 1977, 1978 The Mike Douglas Show (synd.)
1979 Circus of the Stars (CBS)
1983 Saturday Night Live (NBC)
1995 live with Regis and Kathie Lee (ABC)

1956,78 Lewis provází slavnostní večer udílení Oscarů AMPAS (NBC)
1998 The American Comedy Awards (Fox) Lewis dostává Cenu za celoživotní přínos

Divadelní role:

1976-7 Hellzapoppin'
1995-7 Damn Yankees (Broadway, West Point, San Francisco, Londýn West End)

Knihy:

The Jerry Lewis Bool of Tricks and Magic od Jamesa Blackmana, 1962 (úvod - Jerry Lewis)
Instruction Book for Being a Person, reflexe napsal Jerry Lewis, 1963
Jerry Lewis in Person, autobiografi napsal Jerry Lewis a Herb Gluck, 1986
The Total Film-Maker, jako příručku pro mladé filmaře napsal Jerry Lewis, 1971

Komiksy:

The Adventures of Dean Martin and Jerry Lewis (DC Comics, 1952-57, No. 1-40)
TheAdventures of Jerry Lewis (DC Comics, 1957-71, No.41-124)
celkem 124 čísel

Vedlejší role:

1966 Batman (ABC) v epizodě "While Gotham City Burns"
Sheriff Who (NBC) 30 min. pilot rež. Jerry Paris
1967 Run for Your Life (NBC) v epizodě "Down with Willie Hatch" Lewis namluví hlas Dona Rickla imitujícího Jerryho Lewise
1987 Brothers (Showtime)
1993 Mad About You (NBC) v epizodě "The Billionaire" Lewis hraje sám sebe.

Další:

1954-55 That's My Boy (CBS) 30 min sitcom založený na stejnojmenném filmu Martina a Lewise
1991 Rascal Dazzle (HBO) dok. o seriálu "Our Gang", Lewis vystupuje jako privočka profilu
1994 Lewis umožnil použít postavu prof. Kelpa pro španělskou sérii reklam na Coca Colu

Nekomedijnální TV vystoupení:

1959 The Jazz Singer (NBC) 60 min. program pro seriál Ford Startime, rež. Ralph Nelson
1987 Fight for Life (ABC) podle tv. filmu rež. Elliotem Silversteinem, hrají Lewis, Patty Duke, Morgan Freeman a Barry Morse
1988-89 WiseGuy (CBS) Lewis spolupostupuje v příběhu o 5-ti epizodách

Jako TV režisér:

1965 Ben Casey (ABC) Lewis režisuje a hraje v epizodě z lékařského prostředí nazvané "A Little Fun to Match the Sorrow"
1971 The Bold Ones: The Doctors (NBC) Lewis režisuje epizodu věnovanou svalové distrofii nazvané "In Dreams They Run"
Carosell (Itah) Lewis napsal, hrál a režisoval 15 min. epizodu seriálu nazvanou "L'uomo d'oro"

Profily a dokumenty:

1955 Hollywood Panorama / 30min o Lewisovi a Martinovi
1967 The Movies: Great Directors of Our Time (BBC) profil o 3 částech, int. Paul Mayersberg
1968 Cinéastes de notre temps: Jerry Lewis (ORTF, France) rež. Robert Benayoun
1971 Cinéastes de notre temps: Jerry Lewis (ORTF, France) rež. André S. Labarthe
1982 Bonjour Monsieur Lewis (Films No.1/Antenne 2/JerryLewis Films, France) rež. Robert Benayoun
1992 Martin and Lewis: Their Golden Age of Comedy, 3 části - The Birth of the Team, the Kings of Comedy, ...Alone at the Top (IAS Prods.)
1993 4-5 část - Dean and Jerry at the Movies, Jerry Lewis the Total Film-Maker, všechny části uvedeny na Disney Channelu
1996 Jerry Lewis: The American Clown (Soapbox Prods.), doc. pro sérii Biography, US Arts & Entertainment network
1998 In Profile: Jerry Lewis (CNBC)
1999 Larry King Live (CNN) první TV vystoupení po překonání virové meningitidy

1. *Saturday Night Live* - Nejdéle běžící a nejoblíbenější show na americké televizi. SNL odstartovalo na stanici ABC v roce 1975. Dodnes o něm česká tv neví a nepřipostí vliv, který tento program z N.Y. měl na světovou kulturu v intelektuálním měřítku. Hlavní osobností byl zakládající člen SNL John Belushi v roli zahraničního studenta a Michael O'Donoghue hrající profesora vyučujícího užiteční fráze typu "Rád bych narval vaše prsty vikodlakovi do chřtánu."

Druhou největší hvězdou postupně se rozšiřujícího uskupení byl Chevy Chase, který se později proslavil famózními zhovadilostní typy Foul Play, National Lampoon na prázdninách... Fletch či Nevíditelným na útěku, stejně jako svojí show v roce 1985. Po nevýrazném startu jiné show získala SNL další "grády" příchodem Bill Murrayho, který "zlanačil" Kanada Dana Aykroyda. Tato sestava přinesla do doby nikde nevidaný "nářez" humoru. Do programu výrazně přispěly i pro generaci Američanů 80. let dodnes nezapomenutelné loutkové vstupy a kostýmní performance loutkáře a výtvarníka Jima Hensona, který herce postupně oblékal do proslavených kostýmů kopulativních včel a slepic. Podle jedné z hereček SNL Lorraine Newman největší legenda seskupení Belushi byl proti tomuto stylu komedie, "minimálně proto, že v kostýmu bylo obtížné dojít na záchod...", přesto vělu i slepic hrál nejen on.

Steve Martin a Blondie měli tu čest zúčastnit se v r.1979. Se 13 výstupy byl Martin nejčastějším hostem stálé skupiny. John Goodman se s nimi objevil 12x a Buck Henry 10x. Proti své image poety se slepice se v kostýmu objevil i zpěvák Paul Simon. V 7 letech vyšla do akce Drew E.T. Barrymore. Nejstarší zúčastněnou byla oproti tomou Ruth Gordová, slavná satanistka z Polanského filmu Rosemary má dítě. Nejmladší ze SNL Anthony Michael Hall s Robertem Downey Jr., Randy Quaidem a Joan Cusackovou získali stejně jako ostatní kolegové okamžitou hollywoodskou popularitu a tyji z ní dodnes, protože pro každého SNL vždy znamenalo vstup do herecké elity pro své intelektuální schopnosti.

Parodie prezidentů Forda a Bushe se staly typickými čísly. Moderní generace Dana Carvey, Mike Myers, Chris Elliot, Chris Farley, Darrell Hammond, Phil Hartman, Michael McKean, Tim Meadows, Gilbert Gottfried, Adam Sandler, Dennis Miller, Chris Rock a David Spade sice s parodiemi Clintona vydělala nejvíce, ale legenda super kvality se přece jen drží výhradně u zakládajících členů SNL.

Některé členové SNL byli vyhozeni za sprostá slova a "fuckování", ale např. Jim Carrey byl kuriózně SNL rovnou odmítnut. (Dobře mu tak!)

Mezi hudebními čísly od Paula Simona, Rolling Stones až po konce s Backstreet Boys a Puffem Daddym, nejznámějším pravděpodobně bude Sinéad O'Connor trhající v SNL obr. papeže v r. 1992.

Waynův svět si sice vydobyl velkou oblibu, ale zároveň s postupující vulgaritou se tato podoba

ba SNL posunula do pozdějších hodin vysílání ABC a na MTV.

Neuvěřitelná postava SNL - u nás také neznámé Lindy Richmanové od Mika Myerse - byla postavena na skutečné Myersově tchyni. Překvapivě svým ztvárněním byla potěšena. Ptám se, proč ČT vnucuje drýáčnictví pouze z Kratochvílůvsko-Paloušovských doporučení?...

2. *Benny Hill* - Bývalý mlkařský poslíček z přímořského městečka byl vždy jakási opozice Russe Meyera. Oba milovali velká poprsí. Od 50-tých let byl oprávněně hvězdou BBC. Měl enormní vliv na zkosnatelův britskou morálku sucharů. Byl útočníkem č.1 ve svobodě projevu a "sexuální revoluce" boxující do kultury žaketáků a tvrdáků - jednoduše maloměsta. Po 30. letech jej podobně jako u Čechách v roce 00 odsunula mafie televizních zaměstnanců. Mluvil k nim otevřeně - nelíbila se mu korupce a ztráta soudnosti, která postihla lidi v BBC. Benny však již byl díky svým starým show mezinárodní tv hvězda. Vydělané miliardy u Bennyho Hilla znamenali nemít ani dům, ani auta. Dvakrát opuštěn ženami, rozhodl se "nikdy neoženit" a peníze vrátil do svého studa, tv a videa.

3. *Lenny Bruce* - Mistr nepohodnosti! Vedle Boba Dylana, Milese Davise, možná Josepha Hellera, Terryho Southerna a spol. byl Bruce v první vlně lídrů americké sociální a kulturní revoluce, která zásadně změnila strukturu společnosti a měla na ni silný vliv... "napsal do titulu jedné z mnoha vzpomínkových webových stránek R.J.Gleason. Bruce je z mála komiků, který hovoří otevřeně o politice a právě inzultace politiků a finančních ket'asů se mu staly osudným. Nesmírně vtipný "imitátor", glosátor, impresario měl jedno potěšení, uvádět lidi do rozpáku, které "jediné je mohly obrodit". Soudní procesy jsou podrobně popsány v mnoha biografiích, ale všechny se shodují na tom, že Bruce byl uvnitř velmi niterný muž. Podobně jako kdysi prohlásil Igor Chaun o Elvisu Presley, přilíši se nechával "prostupovat" a právě to ho zabilo. Z materiálů o něm zbyly filmy a záznamy:

Swear To Tell The Truth (Přisahám, že říkám pravdu), Lenny Bruce Performance Film, další existují Lenny Bruce - Bez jediné slzy, Ó díky Ti, Maskovaný muž (krátký animovaný film), Raketák, Dynamitové kuře (vše na videokazetách). O Brucevi bylo napsán a natočeno hodně: film Lenny (1974) kde Bruce hraje Dustin Hoffman, představující spíš než humor jeho tragický osud vedoucí k soudním procesům a smrti, vznikla i divadelní představení LENNY a Lenny se vrací.

4. *Milton Berle* - předzřívající Pan Televize nebo Strojka Miltie. Byl téměř do letošních 93 let byl vyhlášeným humoristickým perpetuum mobile. Od r.48 vystupoval v tv s komickými čísly, ale i v seriálních rolích, snad na všech tv stanicích v U.S.A. Ve svých show užíval překvapivě ke svému serióznímu zjevu převleky. Např. ke vtipům z dobyledově to byl samozřejmě jeskyní muž, nebo byl převlečen za barel, to když hrál člověka, který právě zaplatil daně. "Zloděj špatných vtipů zrecykloval všechno nevyužité, ale vždy do skutečného originálu", vzpomínal na svůj vzor komik Johnny Carson. S obřím doutníkem jako jediný muž dokázal bavit 39 týdnů v roce. Jerry Lewis přizval Miltieho do několika svých filmů.

Ve filmu Bellboy hraje Berle alter ego Lewisova charakteru i sebe sama, hvězdu, která se nerada nechává rušit při pohledu na sexy dívku. Serióznost jeho projevu v kontextu působí jako humorný katalyzátor lewisovských klukovin a bez Berlova přispění by film byl zřejmě těžko považován za kulturní dílo 60. let. Češi však Berla mohli znát jedine z filmů To je šleň, šleň, šleň, šleň svět 63' nebo z Allenovy pocty Berleovi v Broadway Danny Rose.

5. *Red Skelton* - mistr elastického obličejí a klaunského umění, jehož poezii nabitý humor oslovuje Američany dodnes v mnoha coververzích. CBS mu dodnes věnuje silvestrovskou chvilku coby kultovní postavě regionu. Přebřepť, jódlavačky, bublavé sprost'árničky podobně vstřednosti provázeli jeho postavy tichých trampů a individuí, chycených např. při činu s kočkou za ocas v ruce se slovy: "Já nic, já jenom držím. Ona se točí sama..." Publikum již znalo, co od Skeltona může čekat, ale pokaždé se stejně nekontrolovatelně začalo smát jeho klauniádám. Stávalo se často, že se Skelton začal smát během scénky také. Nečekané pobavení vzájemně radostí bylo pro diváky učiněným zážrakem. Občerstvující a geniálně jednoduché absurdity ve Skeltonově provedení mohou být popsány jeho

...není jen Woody Allen a Monty Python.
...tedy ti, které náhodou ČTV-lidi pro Vás objeví.

M^1

1

6

11

16

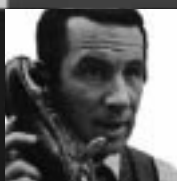
2

7

12

17

i^2

3

8

13

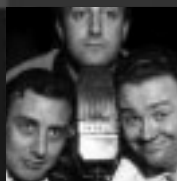
18

4

14

1

m^3

5

10

15

20

y^7

i^4

21

26

31

36

22

27

32

37

23

28

33

38

k^5

24

2

34

3

r^6

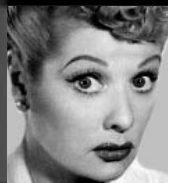
25

30

35

nejlegrafnější popové legendy tv 80. let všude v anglosaském světě a v těch zemích, kterým nevdalo připustit, že vtip patří do prime time tv všude na světě.

27. *Eddie Murphy* - ačkoli byl největší černošskou hvězdou filmu počátku 90. let, v Čechách se opět neví, že jeho nejslavnější vystoupení bylo právě v SNL celé desetiletí předtím. Jako deviantní pan Gumík, pan Pohanec a pan Cháparec show SNL naprosto změnil. Murphy snad pro sebe postuloval a vydobyl "svobodu vulgarity" v tv vysílání snad jako první a dodnes má v puritánských amerických televizích jen několik málo následovníků a odkudkoliv jej za sprostotu nevyhodili.

28. *Spike Mulligan* - spirituální vůdce britských 3 Goons a Q šou byl absolutním vzorem Monthly Pythonů, kteří jej tak proto přizvali, aby se projektu zúčastnil v roli muže, který v životě Briana nachází Brianovy boty... Ačkoli nejsem fanoušek tohoto filmu, musím přiznat, že tento krátký delikátní výstup rozvíjí bránci každému. Jeho a Lesterův *The Running, Jumping & Standing Film* se stal absolutním kultem komediálního žánru. Samozřejmě na jednu stranu poetický (surreální) humor, na druhou brutalita tzv. vtipů na tvrd, vykřikování zpoza kamery, živé vysílání a totální improvizace při něm. Taková již je mentalita britských humoristů. Také pro tento fantasmagorický pohled na svět lze suverénního Malligana vidět mezi spisovateli kvalitní britské dětské literatury (*Badjelly Witch* a další). "Mít fantazii je základ komedie", říkal.

29. *David Letterman* - největší komediální diskutér americké televize současnosti. Jeho pozdní show sledují a navštěvují stovky osobností, nejde však o bezduchou Prima jízdu. Byl nesmírně ceněn i Andy Kaufmanem, který s Lettermanem mnohokrát spolupracoval. Jeden osobní zážitek v jakém duchu svou show vede: Letterman použil pro své vyprávění o rodině "domácí video" zachycující subjektivně svou matku, jak krade v obchodě plechovky s pivem, hned je leje do sebe a rozplácně o čelo - kameru..."

30. *Harland Williams* - jeho otce prý našli s vránou zapíchnutou v hlavě zobákem, opustil rodnou udírnu zapadáková rovnou pro Hollywood. Vidět jsme ho mohli jen párkrát a to v prapodivných rolích ve filmech typu Něco na té Mary je, Vrtěti psem, Blbý a blbější, kde přece jen pro filmy vykřesal oproti ostatním komické výstupy v duchu zázračných dětí. Harland je příklad dokonalého partnera pro D. Lettermana a Geenu Davisovou a svou podobností s neúnavným vyprávěčem Vládou Menšíkem má za sebou desítky vlastních vystoupení a show, které neznáme zřejmě ze strachu, že by byla zesměšněna naše převlelost a serióznost.

31. *Howie Mandel* - alias Dr. Fiškus z NBC v seriálu *Svatí* všude zaznamenal fenomenální úspěch vítězství v mnoha soutěžích posledních let. Uspěl hned prvním tv Rozesměj mě a dále stál za seriálem animovaným seriálem *Bobíkův svět*, několika CD-Romy jako *Vyláďenov* nebo *Howieho velkoslovní* nebo mate-matické dobrodružství stejně jako je středem pozornosti se svou show.

32. *Woody Harrelson* - Ačkoli Woody pracuje na totální vyhlenosti, která jej také směřuje do bahna komerce až k Miloši Formanovi či Oliveru Stoneovi, jeho začátky jsou pro Američany nezapomenutelné. Role Barmana v seriálu *Cheers*, oproti natvrdlému kamarádčofství Michala Prokopa, byla opravdovou zvědníci všech hříchu právě díky Woodymu. Přiznával, že miluje trávu, chlast, sprostá slova, opizlost, holky a smích. S takovým člověkem se srovnávat je pak příjemné, když se nebere vážně. Znovu: Proč *Cheers* nikdy neuvídneme? - Je moc drahá pro vepřové hlavy!

33. *Pauly Shore* - Nejuráženější ze současných komiků, nenáviděný za zesměšňující komentáře sociálních ořesů o americkém snu jako případ O.J. Simpsona, blowjobu Billa Clintona a parafrázi nejhorších a nejméně úspěšných komedií klasiků jako jsou *Abbot a Costello*. Recyklovaností těchto materiálů otravuje současnost, aby vytvořil sladčí budoucnost. Tento zájem dokazují i jeho zvukově futurologické projekty *Výškrabky s budoucností*, *Budoucnost Ameriky* nebo *Hollywoode máme problém...* Shore nám zkrátka ukazuje, jak dopadneme! A to teprve dělá na své první režii filmu *Do toho města už nikdy nejedu*. Že by Praha?

34. *Martin Short* - nejpilnější pidižvík z Kanady má za sebou jak domácí *Network* 90 tak SNL, odkud jej kolegové zlanili ihned do sombreročké hovadinky *3 Amigo*, známé i u nás, stejně jako další *Shortovy* komedie o nešicích s uměním vedoucím vždy ke katastrofám. Short však na rozdíl od svých kolegů nikdy nezanevřel na jevišti a jako klasický stand komik doma v Kanadě *ŽIL* v programu *Godspell* nebo jako ptačí pes *Snoopy* v *Charlie Brownově* divadelním zpracování klasického komiksu. Nezapomenutelný zůstane jako poradce prezidenta v *Mars Attack*, na němž si smlsne 2m dlouhá skateboardistická mimozemšťanka.

35. *Mike Myers* - Austin Powers šuká dobře už od dob SNL a MTV! Nejsme toho hodní, ani si vědomí!

37. *Lee Evans* - Showman motající se mezi rodnou Anglií a Hollywoodem od dob vzplanutí ohně historiografických *Funny Bones*. Jeho rychlostní pohybové kreače, s nimiž snad jako jediný konkuruje baletním číslům *Chrise Walkena* neb spolu křepčili v dětském Honu na myš. měly za následek jeho přiřazení k projektům typu *Studia Kamarád*, ačkoli by si zrovna tohle zasloužil. Naposledy Evans úskopse přijal čudlu i do posledního vzepětí komedie v *Milionovém* závodu a snad se tudíž neztratí z dohledu.

36. *Dana Carvey* - věčná dvojka se letos pokusil o solo filmovou akci - *Mr. Převlek*. V masce želvy navštěvuje Klub želvařů, španělskému temperamentu s feferonkovým knírem žádná neodolá, stejně jako fakyřskému uhrannutí a lá "kobra leze z flašky", se Wayneův kamarád snaží zaujmout u dobrých *H.Potteristů* seč může s klasicky tupou a debilní komedií, která si neklade za cíl nic vyššího než rozesmát a poradit "s čím na maškarní u nás doma". Proto 100 % zabere líp než *Jim Carey*.

37. *Young Ones* - kultovní čtveřice z jednoho "tv" podnájmu - psychopatický yappie pro prachy řezající hlavy, jointy zpomalený hippie (full time job), "šattafa-

ka" novoromantik a punker k tomu - domácnost, u které slovo trash skutečně něco znamená. Není to jen o pintovačkách za yappiekovy vyšmelené prachy, ale také o hrůze domácího, kterého katastrofální následky večírků dovádějí k infarktu. Až se po Červeném trpaslíkovi (a 50. letech) seriál *Young Ones* dostane na ČTV2 před půlnoc, se světem už bude Amen.

38. *Ali G* - Nejnovější hvězda britské tv šokuje a přitahuje publikum převážně "Patois-gangsta" chameleonstvím. Sám zřejmě židovského původu, dokonale odporoval mluvu, akcenty a styl londýnské pouliční kultury a z jejich převážně černošských zdrojů otevírá brány k pochopení, proč tato agresivní, přímá forma komunikace má tak silný vliv na současnou mladou angloamerickou genX. Vtip jazyka, který *Ali G* produkuje (ne nepodobně brněnskému "hantecu") svědčí o existenci neustále nových možností cest poezie a humoru. "U Bag-O-Wires! Bamba yay."

39. *Lucille Ball* - A za všechny, alespoň jedna. *Red Skelton* se v její prospěch vzdal svého životního ocenění. Jediná žena komička, moderátorka a herečka ceněná všemi generacemi amerických komiků, byla vyhlášena první dámou tv, ačkoli si užila své s macarthoským honem na čarodějnice. Od komplikovanosti s bratry Marxovými po filmy s *Hopem* a *Skeltonem* se *Marie Rosůlková* americké zábavy vykašlala na filmy a byla ryzí specialístkou na tv. Ačkoli svoji a manželovu *Lucy-Desi* šou plnila i kulinářstvím a na první pohled vypadala jako *Zora Kolínská* z klasického *Vtipnější vyhrává*, byla pro jakoukoli tv-anarchii a platí u ní doslova čím starší, tím lepší. He he. *Juk. Kuk.*

Halabala